

Vec: Trestné oznámenie

Týmto dávame podnet na prešetrenie podozrenia zo spáchania trestných činov podpory a propagácie skupín smerujúcich k potlačeniu základných práv a slobôd podľa § 421 ods. 1 a 2 Trestného zákona (ďalej len „TZ“), popierania a schvaľovania holokaustu a zločinov politických režimov podľa § 422d TZ, výroby extrémistických materiálov podľa § 422a TZ, rozširovania extrémistických materiálov podľa § 422b TZ a prechovávanía extrémistických materiálov podľa § 422c TZ.

K naplneniu skutkovej podstaty niektorého z vyššie uvedených trestných činov mohlo podľa nášho názoru prísť v súvislosti s inštaláciou pamätnej tabule Vasiľovi Biľakovi v obci Krajná Bystrá (okres Svidník), s jej slávnostným odhalením dňa 21. februára 2015 a s vystúpením predsedu Komunistickej strany Slovenska (KSS) Jozefa Hrdličku vo vysielaní televízie TA3 dňa 23. februára 2015.

Vasiľ Biľak bol popredným predstaviteľom Komunistickej strany Československa v období komunistického režimu do novembra 1989. Komunistický režim porušoval a potláčal základné práva a slobody. KSČ bola hnutím smerujúcim k potlačeniu základných práv a slobôd. Predstavitelia obce Krajná Bystrá inštalovali a odhalili Vasiľovi Biľakovi dňa 21. februára 2015 pamätnú tabuľu. Na slávnostnom odhalení sa zúčastnili aj predstavitelia súčasnej KSS.

Podľa § 421 ods. 1 TZ *„Kto podporuje alebo propaguje skupinu osôb alebo hnutie, ktoré násilím, hrozbou násilia alebo hrozbou inej ťažkej ujmy smeruje k potlačeniu základných práv a slobôd osôb, potrestá sa odňatím slobody na jeden rok až päť rokov.“* Žiadame týmto prešetriť podozrenie, že odhalenie pamätnej tabule vrcholnému predstaviteľovi komunistického režimu a komunistickej strany je podporou a propagovaním skupiny osôb alebo hnutia, ktoré násilím smeruje k potlačeniu základných práv a slobôd (KSČ). Podľa § 421 ods. 2 odňatím na štyri roky až osem rokov sa páchatel *„potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1*

a) verejne,

b) ako člen extrémistickej skupiny.“

V prípade, že inštaláciou a odhalením pamätnej tabule Vasiľovi Biľakovi bola naplnená skutková podstata trestného činu podpory a propagácie skupín smerujúcich k potlačeniu základných práv a slobôd, je evidentné, že tento čin bol spáchaný verejne (§ 421 ods. 2 písm. a) TZ). Zároveň by bolo potrebné zistiť, či niektorí z účastníkov slávnostného odhalenia pamätnej tabule nespáchali tento trestný čin aj ako členovia extrémistickej skupiny (§ 421 ods. 2 písm. b) TZ). Extrémistickou skupinou sa podľa § 129 ods. 3 TZ *„rozumie spolčenie najmenej troch osôb na účely spáchania trestného činu extrémizmu“*. Trestnými činmi extrémizmu sú podľa § 140a TZ aj trestný čin podpory a propagácie skupín smerujúcich k potlačeniu základných práv a slobôd podľa § 421 a 422, výroby extrémistických materiálov podľa § 422a, rozširovania extrémistických materiálov podľa § 422b, prechovávanía extrémistických materiálov podľa § 422c, popierania a schvaľovania

holokaustu a zločinov politických režimov podľa § 422d. Na tento účel by bolo potrebné preveriť, či KSS svojou činnosťou nenaplňa skutkovú podstatu uvedených trestných činov, a teda či jej predstavitel'ov a členov nemožno považovať za členov extrémistickej skupiny spôčených za účelom spáchania trestných činov extrémizmu.

Trestného činu popierania a schvaľovania holokaustu a zločinov politických režimov podľa § 422d sa dopustí ten, kto „*verejne popiera, spochybňuje, schvaľuje alebo sa snaží ospravedlniť holokaust, zločiny režimu založeného na fašistickej ideológii, zločiny režimu založeného na komunistickej ideológii alebo zločiny iného podobného hnutia, ktoré násilím, hrozbou násilia alebo hrozbou inej ťažkej ujmy smeruje k potlačeniu základných práv a slobôd osôb*“. Vzhľadom na to považujeme za potrebné preveriť, či v súvislosti s inštalovaním a odhalením pamätnej tabule Vasiľovi Biľakovi neprišlo aj k verejnému popieraniu, spochybňovaniu, schvaľovaniu alebo snahe ospravedlniť zločiny režimu založeného na komunistickej ideológii.

Nad rámec vyššie uvedeného považujeme za potrebné preveriť, či k naplneniu skutkovej trestných činov podpory a propagácie skupín smerujúcich k potlačeniu základných práv a slobôd a popierania a schvaľovania holokaustu a zločinov politických režimov neprišlo aj niektorými z vyjadrení predsedu KSS Jozefa Hrdličku vo vysielaní televízie TA3 dňa 23. februára 2015.

Vo vzťahu k pamätnej tabuli Vasiľa Biľaka je potrebné posúdiť, či ju nemožno považovať za extrémistický materiál v zmysle § 130 ods. 7 TZ, ktorý uvádza, že „*Extrémistickým materiálom sa na účely tohto zákona rozumie písomné, grafické, obrazové, zvukové alebo obrazovo-zvukové vyhotovenie*

a) textov a vyhlásení, zástav, odznakov, hesiel alebo symbolov, skupín a hnutí, ktoré smerujú k potláčaniu základných ľudských práv a slobôd,

b) programov alebo ideológií skupín a hnutí, ktoré smerujú k potláčaniu základných ľudských práv a slobôd,

c) obhajujúce, podporujúce alebo podnecujúce nenávisť, násilie alebo neodôvodnene odlišné zaobchádzanie voči skupine osôb alebo jednotlivcovi pre ich príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, farbe pleti, etnickej skupine, pôvodu rodu alebo pre ich náboženské vyznanie, ak je zámienkou pre predchádzajúce dôvody,“.

Ak by pamätná tabuľa Vasiľa Biľaka bola posúdená ako extrémistický materiál, tak v súvislosti s rozhodnutím o jej inštalácii, s jej výrobou, s jej inštaláciou, s jej slávnostným odhalením a s jej pretrvávajúcim umiestnením v obci Krajná Bystrá mohlo prísť k naplneniu skutkovej podstaty trestných činov výroby („*kto vyrába extrémistické materiály alebo sa podieľa na takejto výrobe*“), rozširovania („*kto...sprístupňuje*“) a prechovávaní („*kto prechováva*“) extrémistických materiálov podľa § 422a, 422b a 422c TZ.

Žiadame Vás, aby ste preverili, či v súvislosti s vyššie uvedenými konaniami neprišlo k naplneniu skutkovej podstaty niektorého z týchto trestných činov.

Peter Osuský, Palisády 32, 811 06 Bratislava

Ondrej Dostál, Beskydská 8, 811 05 Bratislava

Juraj Petrovič, Hrdličkova 32, 831 01 Bratislava

Ivan Kuhn, Šafárikova 86, 048 01 Rožňava

V Bratislave dňa 27. februára 2015

Prílohy:

TA3: Pomníky, umelci a politka, 23.2.2015 <http://www.ta3.com/clanok/1056688/pomniky-umelci-a-politika.html>

KSS: Pomník pre historickú pamäť, 24.2.2015 <http://kss.sk/temy/slovensko/1284-pomnik-pre-historicku-pamaet.html>

Pomník pre historickú pamäť

Jalal Suleiman, Helena Polanská.

Pod vejúcimi vlajkami Slovenskej republiky, bývalého Československa a komunistických zástav odhalili rodinní príslušníci s. Vasila Biľaka jeho pomník v rodnej obci Krajná Bystrá pripomínajúci zásluhy bývalého predstaviteľa KSS a KSČ, najmä pri rozvoji obce a celého východoslovenského regiónu. 21. február, deň odhalenia pomníka nebol vybraný náhodne. Bolo to svedectvo kontinuity boja poctivých komunistov za sociálne spravodlivejšiu spoločnosť a dôstojný život pracujúcich, o čo Vasil Biľak usiloval celý svoj aktívny život. Myšlienka postaviť pomník pri prvom výročí smrti Vasil'a Biľaka vznikla na základe podnetu okresného výboru KSS vo Svidníku, aktívneho prístupu Krajskej rady KSS v Prešove a za pomoci mnohých poctivých miestnych rodákov a aktivistov. Na akte bolo prítomných približne 250 občanov, mnohí z nich občania obce Krajné Bystré, starosta obce Ján Štefanco, primátor Svidníka Ing. Ján Holodňák a vedenie Komunistickej strany Slovenska na čele s predsedom PhDr. Jozefom Hrdličkom. „Po roku 1948 sme, žiaľ, s nevôľou prijímali dejiny prvej ČSR a len ťažko sme sa hlásili k Masarykovi, Štefánikovi či Benešovi. Po roku 1989 sme zavrhlí takmer všetko, popreli sme sami seba. Zbúrali sme pamätníky Gottwalda, Lenina i Marxa. Zavrhlí sme Husáka, Šmidkého i Novomeského,“ znelo z prejavu predsedu KSS Jozefa Hrdličku, ktorý zároveň dodal: "Vážení priatelia, ak máme byť hrdým a kultúrne vyspelým národom, musíme sa zmieriť a prijať svoju históriu. Je nevyhnutné začať ju chápať v jej plnej farebnosti. Preto sa nebojím povedať, že v našej novodobej histórii má svoje významné miesto Masaryk, Štefánik i Gottwald. Má v nej svoje významné miesto Husák, Dubček, ale aj Vasil' Biľak. Aj z tohto miesta by som chcel vyzvať našich novodobých historikov, aby prestali plniť svoje poslanie na základe politických objednávok a módnosti, ale aby výklad histórie a hodnotenie historických postáv realizovali v súlade s historickou pravdou a v širokých súvislostiach, ktoré utvárali a determinovali dané historické etapy. Je načase zbaviť sa čiernobieleho videnia a vidieť svet v jeho plnej farebnosti." Na podujatí vystúpil s podrobným prejavom priateľ Vasila Biľaka z detstva s. Michal Parajka, ktorý pripomenul niektoré zásluhy Vasila Biľaka pri rozvoji regiónu a celého Východoslovenského kraja. Dojemné boli najmä osobné spomienky rečníka, na udalosti, ktoré zažil s Vasilom Biľakom. Na podujatí vystúpil starosta obce, ktorý priblížil príbeh spolupráce s krajskou organizáciou KSS a obyvateľmi obce pri realizácii pomníka a slávnostne odovzdal čestné občianstvo obce príslušníkom rodiny zosnulého, a to jeho dcére Nadežde, vnukovi Vasil'ovi a zaťovi Jozefovi Ševcovi.